

PROJEKT

UCHWAŁA NR XXXI/...../2014 RADY GMINY KORYCIN

z dnia 19 sierpnia 2014 r.

**w sprawie przyjęcia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych
na lata 2014 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r. poz. 594, 645 i 1318, z 2014 r. poz.379) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art.110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, 509 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 567, 598 i 1004) Rada Gminy Korycin uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2014 – 2020” w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Przewodniczący Rady

Józef Gliński

Załącznik
Do Uchwały Nr XXXI/ /2014
Rady Gminy Korycin
z dnia 19 sierpnia 2014 r.

GMINA KORYCIN

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2014 - 2020

PROJEKT

Korycin, 2014 rok

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
1.1 Struktura dokumentu.....	4
1.2 Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi.....	6
2. Badania diagnostyczne.....	7
2.1 Charakterystyka gminy.....	7
2.2 Zasoby społeczne.....	18
2.3 Diagnoza problemów społecznych w gminie Korycin.....	24
2.3.1 Pomoc społeczna.....	24
2.3.2 Opieka nad dzieckiem.....	31
2.3.3 Problemy osób starszych.....	32
2.3.4 Bezrobocie.....	33
2.3.5 Niepełnosprawność.....	35
2.3.6 Rozwiązywanie problemów alkoholowych.....	38
2.3.7 Bezpieczeństwo.....	39
3. Najważniejsze problemy społeczne na terenie gminy.....	41
3.1 Analiza SWOT.....	41
4. Podsumowanie.....	45
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Korycin	46
5.1 Część programowa.....	46
5.2 Źródło finansowania.....	51
5.3 System realizacji.....	51
5.4 System monitoringu i ewaluacji.....	52

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje zagadnienia, na które Samorząd i jego partnerzy w gminie mają rzeczywisty wpływ. Jest selektywna i skoncentrowana na definiowaniu celów i kierunków działania, które odzwierciedlają dokonane wybory społeczne. Ma ona bowiem stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany czy też poprawy tych stanów rzeczy i zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku z późniejszymi zmianami. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości, między innymi: ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 poz. 1356), ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 nr 231 poz. 1375), ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j Dz. U z 2013r. poz. 135 z późn. zm.)

Należy bowiem zauważyć, że rozwój społeczny nigdy nie przebiega idealnie i bezproblemowo jak byśmy chcieli. W tym miejscu należy zauważyć, że miniony okres charakteryzujący się procesem stopniowego odchodzenia od modelu państwa opiekuńczego, przyczynił się do powstania takich zjawisk jak:

- rozwarstwienie społeczne (biedni – bogaci, pracujący – bezrobotni itp.)
- marginalizacja i wykluczenie społeczne,
- nierówności społeczne w dostępie do pracy, edukacji, kultury, lecznictwa itd.

W związku z tym aby należycie można było realizować politykę społeczną na poziomie lokalnym należy wziąć pod uwagę przede wszystkim potrzeby lokalnej społeczności, początkowo te najbardziej podstawowe, niezbędne dla fizycznego przetrwania, a następnie także potrzeby rozwojowe. Powyższe działania nie są możliwe bez właściwej diagnozy i zaplanowania niezbędnych do realizacji zadań.

1.1 Struktura dokumentu

Gmina Korycin dotychczas posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2013, która była opracowana w 2007 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie w oparciu o wiedzę pracowników socjalnych oraz zebrane dane statystyczne. Dokument został przyjęty uchwałą Nr X/71/07 Rady Gminy z dnia 28 grudnia 2007 r. Z uwagi na fakt, iż Strategia była planowana na rok 2007-2013 oraz do jej opracowania został wówczas powołany Zespół, ale nie prowadzono żadnych konsultacji z mieszkańcami, warsztatów z udziałem liderów społecznych i mieszkańców gminy, wystąpiła zatem konieczność opracowania nowego dokumentu, tj. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

Do opracowania strategii Wójt Gminy Korycin zaprosił następujące osoby, w skład którego weszli przedstawiciele władz gminy, instytucji pomocy społecznej, kultury, policji, edukacji, służby zdrowia, :

1. Przewodnicząca Zespołu: Elżbieta Krystyna Tarachanowicz - kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie,
2. Pani Jadwiga Zapolska - kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Korycinie,
3. Pani Ewa Bojarzyńska - Dyrektor Zespołu Szkół w Korycinie,
4. Pani Dorota Wiesławska – Dyrektor Przedszkola Im. Jana Pawła II w Korycinie,
5. Pan Marek Pyłko – Kierownik Posterunku Policji w Janowie,
6. Pan Wojciech Cilulko – dzielnicowy Posterunku Policji w Janowie,
7. Pani Elżbieta Kopciwska – Kierownik Niepublicznego ZOZ-u Przychodni Lekarskiej „EL-MED.” w Korycinie,
8. Pani Beata Matyskiel – Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
9. Ks. Andrzej Gnidziejko – Proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pw. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Św. w Korycinie,
10. Pani Anna Czackowska – Starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie,
11. Pan Leszek Stankiewicz – Starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie,
12. Pani Małgorzata Michelis – Kierownik Biblioteki Publicznej w Korycinie,
13. Pani Grażyna Bajkowska - Inspektor ds. oświaty, działalności gospodarczej i promocji.

W procesie tworzenia i aktualizacji strategii przeprowadzono następujące działania:

- konsultacje społeczne,
- analiza silnych i słabych stron polityki społecznej (SWOT),
- diagnoza i identyfikacja podstawowych problemów społecznych Gminy
- ustalenie celów strategicznych, szczegółowych oraz zadań niezbędnych do realizacji

W okresie grudzień 2013 r. – lipiec 2014 r. trwały prace nad opracowaniem nowego dokumentu. Na wstępie zwrócono się do organizacji i instytucji z prośbą o przedstawienie swoich potrzeb, określono zasoby społeczne i zebrano dane statystyczne dotyczące sytuacji gminy. Następnie od kwietnia do lipca br. podczas warsztatów strategicznych w formie zestawień przygotowano diagnozę stanu gminy obrazującą demografię, uwarunkowania gospodarcze, zakres świadczonej pomocy społecznej, zjawisko bezrobocia, uzależnień, sytuację mieszkaniową, kwestie zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, system edukacji.

Dokonano weryfikacji wszystkich programów i projektów, opracowano założenia dokumentu do uchwalenia przez Radę Gminy.

Warsztaty strategiczne realizowane były dzięki Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Białymstoku, w ramach projektu „Bądź Aktywny, Bądź Najlepszy – szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej. Podczas warsztatów strategicznych skupiono się przede wszystkim na:

- omówieniu metody partycypacji społecznej (schemat poziomów partycypacji społecznej, korzyści wynikające z partycypacji społecznej, etapy procesu opracowywania i realizacji strategii);
- sporządzeniu i omówieniu planu pracy nad opracowaniem Strategii
- przedstawieniu dotychczasowej współpracy instytucji i organizacji społecznych działających na rzecz społeczności lokalnej;
- dokonaniu analizy doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych;
- przedstawieniu wstępnej diagnozę problemów i zjawisk społecznych występujących w gminie.
- analizie sytuacji społecznej w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinii środowisk

- i przedstawicieli instytucji społecznych;
- identyfikacji i kategoryzacji problemów społecznych w gminie;
- analizie przyczyn zjawisk społecznych, wzajemnych korelacji;
- ocenie poziomu integracji społecznej;
- określeniu zasobów społecznych gminy,
- analizie zasad rozwoju społecznego;
- formułowaniu wizji rozwoju społecznego (SWOT) w korelacji z wizją rozwoju gminy;
- formułowaniu celów strategicznych;
- określaniu celów operacyjnych oraz kierunków działań w gminie,
- budowaniu zarysu projektów społecznych, określających sposoby działania zapewniające rozwój społeczny;
- określeniu sposobu zarządzania realizacją strategii (monitoring, ewaluacja).

1.2 Powiązanie strategii z dokumentami strategicznymi

Strategia została utworzona w oparciu o najważniejsze cele w dziedzinie polityki społecznej wyznaczone przez Unię Europejską

- zmniejszenie populacji zagrożonej ubóstwem,
- promowanie kształcenia ustawicznego,
- tworzenie równych szans dla osób niepełnosprawnych,
- działanie na rzecz równego statusu kobiet i mężczyzn,
- działania na rzecz przyjaznego środowiska pracy,
- działania na rzecz zaangażowania partnerów społecznych w zarządzanie zmianami,
- popularyzacja działalności społecznej biznesu.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy wpisuje się w istniejące dokumenty programowe na poziomie kraju, województwa i powiatu.

Przy opracowaniu strategii uwzględniono dokumenty programowe:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015.
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności) - dokument określa cele, priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty Europejskiej na lata 2007-2013.

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Wojewódzka Strategia Polityki Społecznej na lata 2010-2018,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Korycin na lata 2008-2013,

W dokumentach tych, priorytetem jest właściwie funkcjonująca rodzina oraz ograniczenie ryzyka ubóstwa wśród podlaskich rodzin, rozwój systemu wspierania rodziny i dziecka. Ważnym tematem jest również ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz profilaktyka i minimalizowanie negatywnych dla rodziny skutków uzależnień.

2. Badania diagnostyczne

2.1 Charakterystyka Gminy Korycin - Położenie geograficzne, podział terytorialny i warunki naturalne¹

Gmina Korycin położona jest w środkowej części województwa podlaskiego w powiecie sokólskim w odległości 40 km na północ od Białegostoku i graniczy z następującymi gminami: miastem i gminą Suchowola, gm. Janów, gm. Jasionówką miastem i gmina Czarna Białostocka i gm. Jaświły. Powierzchnia gminy w granicach administracyjnych wynosi 117 km², co stanowi 0,58% powierzchni województwa podlaskiego i 5,7% obszaru powiatu sokólskiego.

Gmina Korycin rozciąga się od skraju Puszczy Knyszyńskiej po nieodległy Biebrzański Park Narodowy. Nie ma na swoim terenie obszarów chronionych, ale posiada piękne tereny jak doliny rzek Kumiałki i Brzozówki. Leży wzdłuż trasy S8, a w przyszłości przetnie ją Via Karpatia biegnąca do Kuźnicy Białostockiej i Białorusi. Między innymi dla obsługi podróżnych powstały już dwa duże obiekty gastronomiczno - hotelarskie, a w perspektywie są następne. Ziemia Korycińska ma wiele atrybutów kulturowo - historycznych. Przez ponad 400 lat jej skrajem przebiegała granica między Koroną a Wielkim Księstwem Litewskim. Przez Korycin wiodł Trakt Królewski z Knyszyna do Grodna i Wilna. Toczyły się tu działania wojenne. w okresie wojen ze Szwedami. Jedną z bitew stoczoną między Janowem a Korycinem (ówcześnie Dąbrówką) opisuje w "Potopie" Henryk Sienkiewicz. Kościół koryciński służył świętymi źródłami i cudownym obrazem. Kult Matki Boskiej Korycińskiej ponownie się odradza, a rozległy park plebański, założony w XVII wieku, nie ma swego odpowiednika w całym

---

¹ Na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego gminy Korycin oraz innych dokumentów strategicznych gminy

województwie. Kościół parafialny w Bombli posiada piękne, zabytkowe, barokowe wyposażenie. Atrakcją są dwa średniowieczne grodziska w Milewszczyźnie i Aulakowszczyźnie.

Gmina Korycin podzielona jest na 32 sołectwa (33 miejscowości) i liczyła w 2009r. ogółem 3 540 mieszkańców, w tym kobiety stanowią około 50 %. Gęstość zaludnienia na obszarze gminy wynosi 30 osoby na 1 km² (w województwie podlaskim gęstość zaludnienia wynosi 59 osób na 1 km², zaś w powiecie sokólskim 35). Przyrost naturalny w gminie wykazuje w ostatnich latach tendencję malejącą.

Dominującymi gruntami w gminie są użytki rolne, które zajmują ogółem 9966 ha co stanowi 84,9% powierzchni gminy (w województwie podlaskim użytki rolne stanowią 59,7%). Gmina jest bardzo uboga w lasy. Podstawową formą własności użytków rolnych jest gospodarka indywidualna. Do sektora uspołecznionego należy zaledwie 4 ha użytków rolnych. Plony uzyskiwane w rolnictwie w gminie są wyższe niż we wsiach byłego województwa białostockiego. Także obsada bydła i trzody chlewnej jest w gminie wyższa niż średnio we wsiach byłego woj. białostockiego.

Środowisko przyrodnicze gminy nie jest zdegradowane, ale gmina jest uboga w powierzchniowe zasoby wodne.

Gmina Korycin leży w zlewni rzeki Biebrzy. Głównymi elementami sieci hydrograficznej gminy są rzeki: Kumiałka, przecinająca gminę w poprzek oraz Brzozówka, stanowiąca naturalną zachodnią granicę gminy.

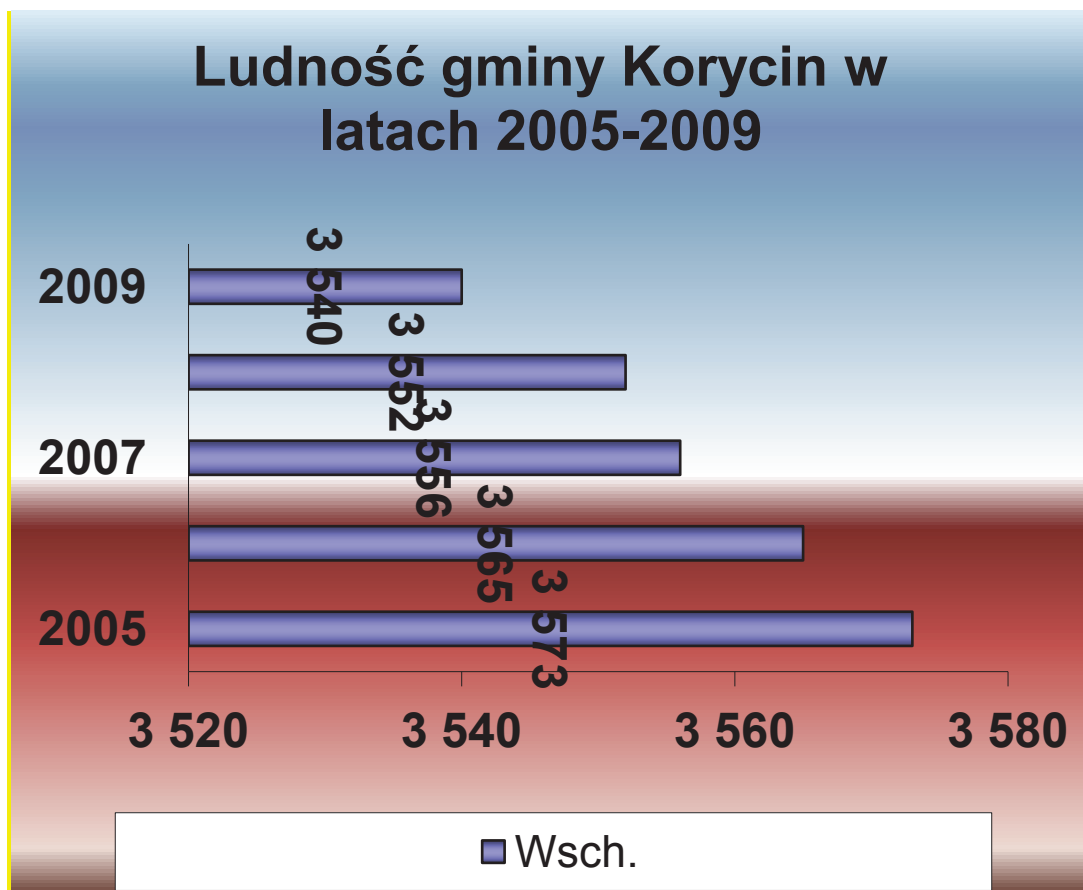
Całą zachodnią granicę gminy stanowi rzeka Brzozówka, która przyjmuje cały szereg bezimiennych cieków z terenu gminy.

Lasy i grunty leśne w gminie zajmowały 969 ha, co stanowiło 8,28% powierzchni ogólnej gminy, z czego 97,9% stanowią lasy prywatne, pozostałą część (2,1%) stanowią lasy Nadleśnictwa Czarna Białostocka.

Sytuacja społeczna

W gminie Korycin mieszkało na dzień 31.12.2009 r. 3 540 osób, w tym kobiety stanowiły 50%.

Wykres : Ludność gminy

Populacja gminy Korycin stanowiła w 2008 r. 4,9% ludności powiatu sokólskiego. Istnieje stała tendencja spadkowa w stanie ludności zamieszkującej gminę Korycin, będąca wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz występującego zjawiska starzenia się społeczeństwa, migracji ludności do większych ośrodków miejskich oraz wyjazdu do pracy w innych krajach UE.

Gęstość zaludnienia na 1 km²

Wyszczególnienie	Gęstość zaludnienia na 1 km ²					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Województwo	60	59	59	59	59	59
Powiat	36	35	35	35	35	35
Korycin	30	30	30	30	30	30

Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosiła w 2009 roku 30 osób na 1 km² (w województwie podlaskim wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 59 mieszkańców na 1 km², zaś w powiecie sokólskim 35 mieszkańców na 1 km²).

Powierzchnia gminy wynosi 117 km² i stanowi 0,58% powierzchni województwa podlaskiego i 5,7% obszaru powiatu sokolskiego.

Na terenie gminy znajduje się 33 miejscowości podzielonych na 32 sołectwa. Liczba gminnych miejscowości wiejskich stanowiła 8,1% wszystkich powiatowych miejscowości wiejskich.

W gminie przeważają użytki rolne, które stanowią prawie 85% jej powierzchni (dla porównania w woj. podlaskim użytki rolne stanowią 59,7%). Na 1 mieszkańca gminy przypada 2,7 ha użytków rolnych, a więc prawie 3 krotnie więcej niż w województwie podlaskim (0,98 ha).

Na terenie gminy działa jedna przychodnia leczenia otwartego, dwa gabinety stomatologiczne, apteka oraz lecznica zwierząt, które zlokalizowane są w siedzibie gminy w miejscowości Korycin.

Budynki ośrodka zdrowia oraz apteki zostały przez samorząd wyremontowane i zmodernizowane w celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości świadczonych usług medycznych.

Rolę placówek kultury spełniają: Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki oraz Biblioteka Publiczna w Korycinie.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden Zespół Szkół w Korycinie, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego oraz Gimnazjum im. „Solidarności”, jedno Przedszkole im. Jana Pawła II oraz trzy zespoły przedszkolne.

Mieszkańcy mogą korzystać z zalewu (w okresie letnim przy kąpielisku zatrudniony jest ratownik wodny), który jest pięknie położony obok zabytkowego parku plebańskiego, z boisk wybudowanych w 2006 roku ze środków UE w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego (boiska do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, korty tenisowe, kompleks boisk „orlik”), z hali sportowej przy Zespole Szkół w Korycinie oraz kompleksu boisk i zaplecza sportowego oddanego do użytku w bieżącym roku, dofinansowanego w ramach ZPORR.

Urząd Gminy i GOKSiT organizuje wiele atrakcyjnych imprez, festynów, zawodów sportowych i konkursów m.in. „Ogólnopolskie Dni Truskawki”, „Święto sera”, Półmaraton Mleczny, Dni Korycina, itp.

Gmina dysponuje praktycznie nową, wybudowaną w minionych latach infrastrukturą techniczną wsi: rozwiązana docelowo gospodarką wodno - ściekową i odpadami stałymi (z ich selekcją), obiektami komunalnymi z przeprowadzoną termomodernizacją, dobrą siecią dróg lokalnych, która sukcesywnie jest modernizowana.

Powstało szereg funkcjonalnych obiektów rekreacyjno - sportowych m.in. zbiornik wodny na rzece Kumiałce w Korycinie, próg wodny w Milewszczyźnie, stadion sportowy, boiska "Orlik", szlaki turystyczne piesze i rowerowe. Stary wiatrak został przeniesiony nad zbiornik wodny, gdzie po rewitalizacji służyć będzie na potrzeby izby regionalnej. W sezonie funkcjonuje strzeżone kąpielisko, otwarte są korty tenisowe, wypożyczalnia sprzętu wodnego. Za swoje działania Gmina Korycin uzyskała zaszczytny tytuł Lidera Polskiej Ekologii oraz wiele nagród i wyróżnień w ogólnopolskich konkursach.

Gospodarka

Gmina Korycin jest typową gminną wiejską o przewadze zabudowy zagrodowej, są to typowe gospodarstwa rolne z inwentarzem, tylko nieliczny procent mieszkańców zamieszkuje budynki wielorodzinne. Korycin jest gminą o dominującym udziale rolniczym w strukturze gospodarczej.

Poza sektorem rolniczym i publicznym (urząd gminy, szkoły, służba zdrowia) mieszkańcy gminy zajmują się drobnymi usługami dla ludności miejscowej i przyjezdnej. Najważniejsze profile gospodarcze to: handel, usługi budowlane, usługi stolarskie, usługi transportowe, prace leśne, ścinka drzew. Na obszarze gminy działają drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe, zakłady stolarskie i produkcji spożywczej.

Analiza otoczenia gospodarczego gminy wskazuje na:

- korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- brak przemysłu degradującego środowisko,
- zbyt mała liczba podmiotów gospodarczych,
- małe zainteresowanie gminą ze strony inwestorów zewnętrznych.

W roku 2004 w gminie Korycin zarejestrowanych było 120 podmiotów gospodarki narodowej, w roku 2005 liczba podmiotów była niższa o 3 i wynosiła 117, w roku 2006 r. wynosiła 122, zaś na koniec 2008 r. wzrosła do poziomu 124, w 2009 roku ich liczba wynosiła 128.

W strukturze własności dominującą rolę odgrywa sektor prywatny. Jest to stała tendencja, która umacnia się od wielu lat i świadczy o wzroście przedsiębiorczości w społeczeństwie. W przedstawianych latach można zaobserwować niewielką liczbę rejestrowanych podmiotów gospodarczych ze względu na okres regresu związany z niekorzystnymi trendami makroekonomicznymi i dopiero w chwili obecnej następuje stopniowe ożywianie koniunktury gospodarczej, która przekłada się także na ilość zakładanych firm. Wiąże się to z sytuacją ekonomiczną

i polityczną kraju. Otwarcie rynków pracy w wielu krajach UE spowodowało masowe wyjazdy do pracy za granicę i nagły spadek zainteresowania prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

Rolnictwo.

Korycin jest gminą rolniczą, do czego predysponuje ją struktura gruntów, w których dominującą pozycję odgrywają grunty rolne, stanowiące blisko 85% powierzchni gminy. Struktura użytkowania jej gruntów według granic administracyjnych w roku 2005 przedstawiała się następująco: z ogólnej powierzchni gminy, która wynosi 11732 ha, użytki rolne zajmują 9930 ha, co stanowi 84,64% powierzchni ogólnej. Lasy i grunty leśne zajmowały 969 ha, co stanowiło 8,26% powierzchni ogólnej. Pozostałe grunty zajmowały 831 ha, co stanowiło 7,08% powierzchni ogólnej.

Turystyka.

Co roku w gminie Korycin są organizowane ponadregionalne imprezy takie jak: Ogólnopolskie Dni Truskawki, Półmaraton Mleczny Korycin - Janów - Korycin (z żywą krową jako główną nagrodą) czy Święto Sera, w których uczestniczy tysiące gości z kraju i z zagranicy. Ser Koryciński jest najbardziej znanym w Polsce produktem regionalnym z naszego województwa.

W ostatnich latach wiele wysiłku poświęcono na podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy. Obok wybudowanego sztucznego zbiornika wodnego, przy którym odbywają się Ogólnopolskie Dni Truskawki, Dni Korycina, Święto Sera czy Półmaraton Mleczny Korycin-Janów Korycin powstał kompleks rekreacyjno – turystyczno – sportowego mający także znaczenie w coraz większym oddziaływaniu promocyjnym. Produktem promocyjnym gminy w ostatnich latach obok „święta truskawkowego” stał się ser koryciński „swojski”, który w 2005 roku zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2004 r. (o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych o produktach tradycyjnych Dz.U. z 2005r.Nr 10, poz.68) został wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Niewątpliwą atrakcją turystyczną są szlaki rowerowe przebiegające przez teren gminy Korycin. Pierwszym jest liczący 61 km rowerowy szlak turystyczny Korycin – Suchowola, przebiegający w przeważającej części drogami lokalnymi przez historyczne XVII - wieczne miejscowości (Korycin, Grodzisk, Okopy, Suchowola) oraz otulinę Biebrzańskiego Parku Narodowego. Kolejnym szlakiem rowerowym jest 24 kilometrowy szlak Janów – Korycin, biegnący doliną rzeki Kumiałka z możliwością obejrzenia grodzisk wczesnośredniowiecznych w Aulakowszczyźnie i Milewszczyźnie. Wreszcie szlak pieszy

Kumiałka – Biebrza o długości 66 km eksponuje najważniejsze walory przyrodnicze i historyczne znajdujące się w dolinie malowniczych rzek Kumiałki i Brzozówki.

Kultura

Najważniejszym zabytkiem na terenie gminy Korycin jest Kościół pw. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Św. Pierwszą świątynię na korycińskiej ziemi ufundował w 1571 r. król Zygmunt August. W 1601 r. nową, również drewnianą, ale znacznie większą własnym kosztem zbudował kanclerz litewski Heronim Wołłowicz. W tym też roku, 7 sierpnia król Zygmunt III Waza erygował parafię korycińską i nadał świątyni tytuł Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Świętego. Obecny, neogotycki kościół został zbudowany w latach 1899 -1905. Świątynię w stanie surowym konsekrował biskup Edward Ropp 11 września 1905 r. Kościół został mocno uszkodzony w sierpniu 1915 r. Wszystkie szkody naprawił w latach 1921-1923 ks. Antoni Walentynowicz. Także wydarzenia II wojny światowej nie oszczędziły świątyni korycińskiej. W nocy z 29 na 30 lipca 1944 r. cofający się Niemcy podminowali wieże kościoła. Pod jedną z wież eksplodował materiał wybuchowy. Wieża została zburzona, a w samej świątyni pojawiły się duże zniszczenia. Po zakończeniu działań wojennych przystąpiono do odbudowy kościoła. W 1945 r. naprawiono ściany, odbudowano sklepienie i dach. Od 1947 r. budowano i remontowano wieże. Budowę wieży zakończono w 1972 r. W pierwszych latach istnienia parafii ciała zmarłych grzebano na cmentarzu przy kościele. „Inwentarz” jednak z 1834 r. podaje, że "na cmentarzu przy kościele już od dawnych lat parafianie się nie chowają". W odległości ok. 1 km od kościoła istnieje do dziś parafialny cmentarz grzebalny. Najstarsza parafialna uroczystość wprowadzona w 1601 r. to święto Znalezienia Krzyża Świętego obchodzona 3 maja. Druga bardzo stara uroczystość, związana jest z Matką Bożą i była nazywana "Wniesieniem Cudownego Obrazu Matki Bożej do tutejszego kościoła". Obecnie to święto nosi nazwę Matki Bożej Różańcowej. Obchodzi się je na zakończenie Czterdziestogodzinnego Nabożeństwa we wtorek po pierwszej niedzieli października. Koryciński kościół wraz z otaczającym terenem ogrodzonym kamiennym murem, czterema drewnianymi kapliczkami oraz czworokątną dzwonnica z kamienia zbudowaną około 1744 r. tworzy harmonijny zabytkowy zespół kościelny. Zespół ten jest także dominującym i ważnym elementem w krajobrazie kulturowym Korycina i okolic.

Infrastruktura techniczna

Na infrastrukturę techniczną gminy składają się:

- układ komunikacyjny,

- układ zaopatrzenia mieszkańców w wodę i odbiór ścieków,
- system gospodarki odpadami,
- sieci energetyczne, ciepłne, telefoniczne.

Układ zaopatrzenia mieszkańców w wodę i odbiór ścieków

Wskaźnik zwodociągowania w przeliczeniu szt./100 mieszkańców wynosiła 19,6.

Na przestrzeni trzech lat 2002 – 2009 długość sieci kanalizacyjnej w gminie Korycin nie uległa zmianie i wynosiła 4,2 kilometra. Liczba kanalizacyjnych przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych w 2006 r. wynosiła 105, zaś w 2009 r. – 111 i była konsekwencją polityki władz gminnych, by kanalizacją scentralizowaną objąć jedynie zwartą zabudowę wsi Korycin, zaś w pozostałych przypadkach rozwijać system oczyszczalni przyzagrodowych, z którego Gmina Korycin jest znana od wielu lat.

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Korycinie została wybudowana w latach 1993-1995. Rozpoczęcie rozruchu urządzeń oczyszczających ścieki nastąpiło dnia 22.12.1994r. Oficjalnie oczyszczalnię w Korycinie przekazano do eksploatacji dnia 22.06.1995r. Przed uruchomieniem oczyszczalni ścieki z gospodarstw indywidualnych i innych obiektów miejscowości Korycin gromadzone były głównie w szambach, które nie zawsze spełniały wymagania techniczne, co w konsekwencji prowadziło do zanieczyszczenia wód podziemnych. Istniał również problem właściwego zagospodarowania powstających ścieków. W chwili obecnej do oczyszczalni w Korycinie doprowadzane są ścieki z 111 obiektów. Są to: Urząd Gminy, Urząd Pocztowy, Zespół Szkół, Ośrodek Zdrowia, Apteka, zaplecze socjalno – bytowe „Orlika”, restauracja „Trivento”, pawilony handlowe oraz gospodarstwa indywidualne. Miejscowość Korycin jest skanalizowana w całości, co stwarza możliwość podłączenia do urządzeń kanalizacyjnych wszystkich istniejących i nowobudowanych obiektów. Dwa razy w tygodniu do oczyszczalni dowożone są ścieki z obiektów nie skanalizowanych w ilości około 30m³/tydzień.

System gospodarki odpadami

Gospodarkę odpadami stałymi prowadzi Sp. z o.o. BIOM Dolistowo Stare 1

Odpady stałe z terenu gminy wywożone są na wysypisko w Janowie i Suchowoli:

- powierzchnia składowiska: 1,7 ha, w tym komór składowych: 0,7 ha,
- całkowita pojemność składowiska: 50 000 m³

Mieszkańcy gromadzą odpady w dzierżawionych od BIOM pojemnikach z tworzywa sztucznego o poj.120 l. Mają również obowiązek segregowania odpadów, co pozwala na odzysk surowców wtórnych i zmniejszenie ilości trafiających do komory odpadów na składowisku, przez co wydłuży się okres jego eksploatacji. Umowy są zawierane indywidualnie na czas nieokreślony. Udostępniane są również odpłatnie kontenery KP-7.

Sieci energetyczne, ciepłne, telefoniczne

Odbiorcy energii elektrycznej w gminie są w stopniu wystarczającym zabezpieczeni w energię ze stacji transformatorowo - rozdzielczych, poprzez układ sieci SN 15 kV i stacje transformatorowe. Problemem jest zły stan techniczny stacji transformatorowych oraz części sieci SN i NN.

W gminie nie ma dużych źródeł emisji spalin, jednakże istniejące, ze względu na liczebność są zagrożeniem dla czystości powietrza. Dominującym rozwiązaniem w gminie są lokalne źródła ciepła na paliwa stałe, zwłaszcza w zabudowie mieszkaniowej. Także w obiektach użyteczności publicznej, przeważają kotłownie opalane paliwami stałymi. Część mieszkańców korzysta z gazu propan-butan dostarczanego w butlach. Stan telekomunikacji w gminie jest obecnie zadowalający.

Infrastruktura drogowa na terenie gminy Korycin

Przez teren gminy przebiega droga krajowa S 8 zaliczona do dróg ekspresowych (Granica Państwa – Suwałki – Augustów – Korycin – Białystok – Warszawa – Wrocław) znana powszechnie jako Via Baltica. Sieć drogową uzupełniają dwie drogi wojewódzkie: Nr 671 Korycin – Knyszyn – Korycin – Jezewo – Sokoły, a także 17 dróg powiatowych oraz 147 dróg gminnych. Dzięki korzystnemu położeniu gmina Korycin jest włączona w krajowy układ komunikacyjny.

Drogi gminne mają długość 197,19 km. Spośród nich:

- 11,76% stanowią drogi o nawierzchni twardej bitumicznej (23,2 km),
- 88,24 % stanowią drogi o nawierzchni gruntowej (174 km).

W powyższych danych dla dróg powiatowych i gminnych rzuca się w oczy bardzo wysoki odsetek dróg o nawierzchni twardej nieulepszonej i gruntowej.

Tabela nr 1. Wykaz miejscowości gminy

Lp.	Nazwa	Lp.	Nazwa
1.	Aulakowszczyzna	2.	Białystoczek
3.	Bombla	4.	Brody
5.	Długi ług	6.	Dzięciołówka
7.	Gorszczyzna	8.	Korycin
9.	Krukowszczyzna	10.	Kumiała
11.	Laskowszczyzna	12.	Łomy
13.	Łosiniec	14.	Mielniki
15.	Nowinka	16.	Olszynka
17.	Ostra Góra	18.	Popiołówka
19.	Przesławka	20.	Romaszkówka
21.	Rudka	22.	Rykaczewo
23.	Romaszkówka	24.	Skindzierz
25.	Stok	26.	Szaciłówka
27.	Szumowo	28.	Wojtachy
29.	Wyłudki	30.	Wyłudzy

31.	Wysokie	32.	Zabrodzie
33.	Zagórze	34.	Zakale

Dane demograficzne

Gmina Korycin jest jedną z 6 gmin wiejskich powiatu sokólskiego. Położona jest w zachodniej jego części, przy ważnym szlaku komunikacyjnym Białystok – Suwałki.

Korycin jest najmniejszą gminą w powiecie. Jej powierzchnia wynosi 117 km². Na koniec 2013r. gminę zamieszkiwało 3.426 osób, w tym kobiet 1.702 i mężczyzn – 1.724 co stanowiło blisko 5% ludności powiatu i niespełna 0,3% ludności województwa. Gęstość zaludnienia na terenie gminy Korycin w 2013 roku wyniosła 29 osób na 1 km², w województwie podlaskim 59 na 1 km², zaś w powiecie sokólskim 34 na 1 km².

Tak więc z roku na rok liczba ludności spada. Swoje zrobiła najpierw emigracja na Zachód, teraz zaś decydującą rolę odgrywają procesy demograficzne, ujemny przyrost naturalny oraz występujące zjawisko starzenia się. Dla przykładu w 2004 roku gminę Korycin zamieszkiwało 3.610 osób, a 10 lat później na dzień 30.06.2014r.- 3.403 osoby, liczba mieszkańców zmniejszyła się o 207 osób.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych jest sukcesywne zmniejszanie się liczby dzieci

i młodzieży (w wieku 0-18 lat). Dane wskazują, że liczba urodzeń spada z roku na rok. W roku 2013r. zanotowano urodzeń 29, w 2012r. - 32, w 2011r. 37, natomiast w 2004r. - 44. W 2013 roku w gminie zmarło 46 osób, tj. o 10 więcej niż w 2012r.

Struktura ludności według płci w gminie Korycin od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkanców nieznacznie przeważają mężczyźni w 2013 roku na 100 mężczyzn przypadło 98 kobiet.

Tab. 1 Liczba mieszkańców gminy w latach 2011 – 2013

Lp.	Dane dot.		Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
1	Liczba mieszkańców	Ogółem , w tym:	3456	3448	3426
	gminy:	Kobiety	1722	1738	1702
		Mężczyźni	1734	1710	1724

Rok	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
2011	3456	37	42	48	62	-15

2012	3448	32	36	54	38	-10
2013	3426	29	46	14	5	-14

Źródło: Opracowanie z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Korycin

Aktywność gospodarcza i rynek pracy

Gmina Korycin jest gminą typowo wiejską o charakterze rolniczym. Głównym działem gospodarki gminy i zajęciem ludności jest rolnictwo oparte o indywidualne gospodarstwa rodzinne. Na koniec 2013 roku na terenie gminy znajdowało się 982 gospodarstw. Natomiast grunty osób fizycznych wchodzące w skład tych gospodarstw wynoszą 10 122,00 ha.

Wśród gospodarstw rolnych dominują małoobszarowe o powierzchni do 5 ha. Produkcja rolna opiera się przede wszystkim na uprawie zbóż i hodowli bydła mlecznego. Większość płodów rolnych w małych gospodarstwach przeznaczana jest jedynie na potrzeby gospodarstw domowych. Z uwagi na dekapitalizację maszyn, urządzeń, budynków, małe gospodarstwa przekazywane są w dzierżawę, ponieważ są nieopłacalne.

Część gospodarstw przejmują od rodziców młodzi rolnicy, inwestują i unowocześniają przejęte gospodarstwa, często przy wykorzystaniu funduszy unijnych. Wśród tych gospodarstw dominuje hodowla bydła ukierunkowana na produkcję mleka.

Większość użytkowników gospodarstw rolnych to rolnicy z wykształceniem podstawowym, zawodowym i średnim. Znaczna część z nich ukończyła kursy rolnicze. Młodzi rolnicy posiadają wykształcenie wyższe.

Poza sektorem rolniczym mieszkańcy gminy w znacznej części znajdują zatrudnienie w handlu, usługach, administracji, oświacie, służbie zdrowia.

Na terenie gminy Korycin na dzień 11 czerwca 2014 r. w rejestrze działalności gospodarczej zarejestrowanych (aktywnych) było 88 podmiotów gospodarczych (osoby fizyczne), w tym 5 podmiotów świadczących usługi dla rolnictwa

2.2. Zasoby społeczne

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych oraz wpływające na proces integracji wśród mieszkańców są grupy i zespoły nieformalne,

jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe. Dla celów opracowania strategii dokonano spisu zasobów gminnych, mając nadzieję, że stale będą się one powiększać. Ważne jest również by istniejące zespoliły swoje wysiłki i współpracę podczas realizacji celów i zadań aktualnego dokumentu.

- Urząd Gminy Korycin,
- Rada Gminy Korycin,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „EL-MED.” w Korycinie ,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Informacyjny,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,
- Zespół Szkół w Korycinie, w tym Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego i Gimnazjum im. Solidarności ,
- Przedszkole im. Jana Pawła II w Korycinie i 3 punkty przedszkolne w Korycinie, Zabrodziu i Bombli
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- Biblioteka Publiczna w Korycinie,
- Ochotnicza Straż Pożarna(Korycin, Krukowszczyzna, Ostra Góra, Wyłudy),
- Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza w Korycinie,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Św. w Korycinie,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca Maryi Marianowo w Bombli,
- Uczniowski Klub Sportowy ” Kora-Korycin”,
- Świetlice wiejskie w Krukowszczyźnie, Bombli i Ostrej Górze,
- Zrzeszenie Producentów Sera Korycińskiego,
- Zrzeszenie Producentów Truskawek ,
- Gminne Koło Polskiego Związku Emerytów, rencistów i Inwalidów w Korycinie,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Korycińskiej
- Zespół Caritas przy parafii pw. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Św. w Korycinie,

- kompleks sportowy (boiska, siłownie, korty tenisowe,)
- hala i boiska szkolne,
- Klub AA”Barka”,
- liderzy społeczni.

Problemem jest pozyskanie do zasobu mienia komunalnego, budynku z przeznaczeniem na lokal socjalny. Środki finansowe Gminy nie pozwalają na budowę i utrzymanie takiego lokalu. Istnieje także potrzeba zatrudnienia osób opiekujących się świetlicami wiejskimi.

Opieka zdrowotna : Na terenie gminy działa jedna przychodnia leczenia otwartego, dwa gabinety stomatologiczne, apteka i lecznica zwierząt, które zlokalizowane są w miejscowości Korycin.

Ochroną zdrowia mieszkańców gminy zajmuje się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „EL-MED” w Korycinie.

W Korycinie funkcjonuje apteka.

Zatrudnienie w podstawowej opiece zdrowotnej w gminie przedstawia się następująco:

Tabela nr 17. Zatrudnienie w podstawowej opiece zdrowotnej

Lekarze razem		3
w tym	lekarze rodzinni	3
	pediatrzy	1
Pielęgniarki ogółem		2
w tym	środowiskowe rodzinne	2
	środowiskowe nauczania i wychowania-higienistka szkolna	1
Położne		1
w tym	środowiskowe	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NZOZ w Korycinie

W 2013 r. udzielone były następujące porady:

- porady w ramach opieki profilaktycznej nad dziećmi do 3 roku życia – udzielono 25 porad dzieciom zdrowym po raz pierwszy oraz 179 po raz następny,
- wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych – 25 po raz pierwszy, 134 wizyt następnych,

- rozpoznano 172 schorzeń u dzieci i młodzieży w wieku 0 – 18 lat,
- przeprowadzono profilaktyczne badania lekarskie dzieci i młodzieży – zbadano 194 osób,
- stwierdzono schorzenia u 863 osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza rodzinnego.

Z danych NZOZ Przychodnia Lekarska “EL-MED” w Korycinie wynika, że 44,5% pacjentów stanowią osoby w wieku 65 lat i więcej. Kolejna grupa osób będących pod opieką lekarza rodzinnego to osoby w wieku 55-64 lata, której procentowy udział wynosi 24,5%. Na podobnym poziomie, bo 24% kształtuje się liczba pacjentów w wieku 35-54 lata. Osoby w wieku 19-34 lata, u których stwierdzono schorzenia to 7 % ogółu pacjentów.

Wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia zamieszkałych na terenie gminy 19% korzysta ze świadczeń medycznych z uwagi na występujące schorzenia. Najczęściej rozpoznawane w tej grupie pacjentów schorzenia to przede wszystkim, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka – 22%, otyłość - 10%, zniekształcenia kręgosłupa - 9%, alergie pokarmowe – 11%, choroby skórne – 6 %, choroby tarczycy – 4 %, choroby układu moczowego - 3 %, choroba nadciśnieniowa - 5 %, niedokrwistość - 5 %, dychawica oskrzelowa - 4 %, choroby umysłowe – 3%, padaczka – 3 % oraz inne.

Wśród osób dorosłych pozostających pod opieką medyczną najczęściej diagnozowano choroby układu krążenia – 35%, choroby układu mięśniowo-kostnego – 12%, cukrzyca – 11%, przewlekłe choroby układu trawiennego – 10%, choroby tarczycy – 6%, dychawica oskrzelowa – 5 %, nowotwory – 3 %, obwodowego układu nerwowego – 3%, gruźlica – 1% oraz inne.

Wzrost populacji ludzi starszych powoduje wzrost rejestrowanych chorób wieku średniego i starszego. Z rozeznania lekarzy rodzinnych wynikają potrzeby zdrowotne mieszkańców gminy. Konieczna jest rehabilitacja osób z chorobami narządu ruchu oraz po urazach i utworzenie dostępu w ramach gminnego gabinetu rehabilitacyjnego.

W ramach profilaktyki prowadzone są różne programy profilaktyczne oraz realizowana jest ustawiczna, wielokierunkowa edukacja zdrowotna w ramach opieki medycznej lekarzy rodzinnych i pielęgniarek. Główny nacisk w profilaktyce dzieci i młodzieży służba zdrowia kładzie na organizowanie szczepień ochronnych,

przeprowadzanie pogadań z dziećmi i młodzieżą w różnych grupach wiekowych, a także propagowanie zdrowego trybu życia.

Programy profilaktyczne realizują wszystkie szkoły na terenie gminy. Za ich realizację odpowiadają wychowawcy oraz pedagog szkolny.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak również Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

W ramach działalności GKRPA funkcjonuje Punkt Informacyjny, w którym dyżur pełni instruktor terapii uzależnień, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, specjalista pomocy psychologicznej i interwencji kryzysowej. Podstawowe zadania Punktu Informacyjnego to:

- motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i podjęcie terapii osób współuzależnionych,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- posiadanie dobrej orientacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc rodzinie.

Gminny Punkt Informacyjny stanowi ważną ofertę dla osób, które znajdują się w kryzysie z powodu nadużywania alkoholu przez ich najbliższych, dla osób, które borykają się z problemem alkoholowym oraz osób doznających przemocy domowej.

Jako najważniejsze potrzeby z zakresu ochrony zdrowia należy wskazać zwiększenie dostępności usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, organizacja wsparcia dla osób przewlekle chorych oraz integrację osób niepełnosprawnych. Niezbędna także jest profilaktyka i edukacja społeczna osób dorosłych, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia. Jako problem należy również uznać niewystarczającą ofertę terapeutyczną na poziomie powiatu dla osób uzależnionych.

Gmina w zakresie edukacji prowadzi:

- 1 Przedszkole im. Jana Pawła II w Korycinie i 2 Punkty Przedszkolne w Bombli i Zabrodziu,
- 1 Zespół Szkół w Korycinie, w tym : 1 Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego i 1 Gimnazjum im. Solidarności ,

Placówki kulturalne na terenie Gminy to:

- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie
- Biblioteka Publiczna w Korycinie

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie oferuje szeroki wachlarz różnego rodzaju zajęć (teatralnych, wokalnych, tanecznych, plastycznych, manualnych typu – orgiami, wykonywanie biżuterii, nauka języków obcych,) Zajęcia odbywają się 5 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych i wieczornych. Oferta zajęć skierowana jest dla różnych grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, ale z zajęć chętnie korzystają też osoby dorosłe. W Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie odbywają się między innymi spektakle teatralne, koncerty, cykliczne festiwale: piosenki przedszkolnej „Mama, Tata i Ja”, wieczory poetyckie i muzyczne, projekcje filmowe, wystawy, konkursy recytatorski: „Baje, Bajki, Bajeczki”, „O złotą Różdżkę Dobrej Wróżki”, „Między milczeniem a krzykiem...”.

Dla zainteresowanych sportem oferujemy między innymi turnieje szachowe, możliwość uczestnictwa w rajdach pieszych, rowerowych, kajakowych, mecze piłki nożnej, siatkowej, piłkarzyki barowe, tenis stołowy, bilard).

Działają cztery drużyny sekcji piłki nożnej: drużyna seniorów Konar Kora Korycin, trzy drużyny dziecięce – Żaki, Młodziki, Orliki.

Biblioteka Publiczna Gminy Korycin otwarta jest 5 dni w tygodniu od godz: 8.00 do 16.00. Odbywają się tam również wernisaże malarskie, spotkania grupy czytelniczej, klubu małego czytelnika, zajęcia dla dzieci, imprezy o charakterze kulturalnym i czytelniczym (wieczory poetyckie, konkursy recytatorskie, lekcje biblioteczne, wycieczki).

Najważniejszą rolę w aktywowaniu kulturalnym mieszkańców pełnią organizowane na jej terenie przez różne instytucje oraz podmioty imprezy o charakterze kulturalnym oraz rozrywkowym, które mają charakter cykliczny. To święto truskawki, święto serów, półmaraton mleczny, nową propozycją jest podlaskie święto rolnika.

Aktywność muzyczną w Gminie – instrumentalną, wokalną, dyrygencką – zdradza grupa licząca blisko sto osób. Dużym powodzeniem cieszy się twórczość poetycka i prozatorska. (w cyklicznych konkursach literackich bierze udział zazwyczaj – od 20 do 50 osób).

Miarą aktywności społecznej mieszkańców danego obszaru jest przede wszystkim liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych na tym terenie. Na terenie Gminy Korycin działa Uczniowski Klub Sportowy Konar-Kora-Korycin.

2.3 Diagnoza problemów społecznych w Gminie Korycin

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy.

2.3.1 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie funkcjonuje oraz wykonuje swoje zadania między innymi w oparciu o:

1. Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. Nr 182 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do niej,
3. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
4. Ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. poz. 567),
5. Ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 z późn. zm.),
6. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.),
7. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
8. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 poz. 1356 z późn. zm.),
9. Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
10. Ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.)

11. Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.)
12. Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym(Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
13. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1077 z późn. zm.)
14. Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn. zm.)
15. Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty(Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
16. Ustawę z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)
17. Ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.)
18. wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020;
19. 19.rządowego programu dla rodzin wielodzietnych – Karty Dużej Rodziny;
20. innych przepisów prawa nakładających obowiązki i uprawnienia na Ośrodek..

W celu efektywności działań pomocowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkach Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje ośrodek pomocy społecznej.

Statutowym celem działania Ośrodka jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, przewlekłą chorobą lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację.

Kadrę Ośrodka stanowią: kierownik, 3 pracowników socjalnych, stanowisko do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, główny księgowy.

Środki na finansowanie zadań pomocy społecznej pochodzą z budżetu państwa oraz środków własnych gminy. Poniższa tabela prezentuje realizację wydatków budżetowych w latach 2011 - 2013.

Tabela nr 11. Realizacja wydatków budżetowych w latach 2011 – 2013 (Dział 852)

Wyszczególnienie	Budżet (ogółem)	Środki własne	Dotacja wojewody
2011	1 931 080,91	241 340,31	1 689 740,60
2012	1 990 046,95	260 689,91	1 729 357,04
2013	1 958 557,49	249 173,25	1 709 384,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Z analizy danych przedstawione powyżej wynika, że z każdym rokiem następuje wzrost wydatków na świadczenia z pomocy społecznej. Zjawisko to jest ściśle związane z ze wzrostem liczby rodzin i osób korzystających ze świadczeń. Na kształt budżetu mają wpływ, przede wszystkim zadania obligatoryjne, takie jak: zasiłki okresowe, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, program wieloletni „Program państwa w zakresie dożywiania” oraz inne programy rządowe.

Powody przyznawania pomocy społecznej wynikają z art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Poniższa tabela obrazuje powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej na terenie gminy w latach 2011 – 2013.

Tabela nr 12. Przyczyny przyznawania świadczeń na przestrzeni lat 2011 - 2013

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2011		Rok 2012		Rok 2013	
	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin
Ubóstwo	657	152	620	152	484	128
Potrzeba ochrony macierzyństwa	535	90	550	76	497	87
w tym: Wielodzietność	535	90	550	76	497	87
Bezrobocie	131	43	124	42	165	53
Niepelnosprawność	154	35	154	37	127	33
Długotrwała lub ciężka	355	77	364	84	334	84

choroba						
Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego -	84	23	82	22	1	1
w tym:						
Rodziny niepełne	61	19	58	18	2	2
Rodziny wielodzietne	526	115	493	101	560	112
Alkoholizm	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2013 r. GOPS Korycin

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc są: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność, długotrwała choroba. Często bezrobocie i niepełnosprawność są przyczyną zgłaszania się po pomoc. Grupy te stanowią podstawowych odbiorców planowanych działań w kolejnych okresach realizacji Strategii. Zadania GOPS – praca socjalna, projekty celowe, działania specjalistyczne powinny być kierowane do tych osób i rodzin.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są w ramach zadań własnych i zleconych. Są to świadczenia pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń niepieniężnych należą przede wszystkim: posiłek, usługi opiekuńcze, pobyt w domu pomocy społecznej, praca socjalna, poradnictwo, składka zdrowotna.

Rodzaje świadczeń przyznawanych w latach 2011-2013 przez GOPS obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 13. Rodzaje wypłacanych świadczeń

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
ZASIŁEK STAŁY			

Liczba osób	7	5	4
Liczba świadczeń	77	59	48
Kwota świadczeń	29868	23026	22032
ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba osób	53	51	63
Liczba świadczeń	484	475	585
Kwota świadczeń	172449	182965	266990
ZASIŁEK CELOWY			
Liczba osób	57	67	78
Liczba świadczeń	57	67	78
Kwota świadczeń	35820	53240	83636
POSILEK			
Liczba osób	405	394	382
Kwota świadczeń	357524	335987	287178
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW			
Liczba rodzin	215	202	199
Kwota świadczeń	903813	837087	804759
ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE			
Liczba osób	14	34	28
Kwota świadczeń	35603	150125	103680
JEDNORAZOWY ZASIŁEK Z TYTUŁU URODZENIA DZIECKA			
Liczba osób	20	14	17
Kwota świadczeń	20000	14000	17000
ŚWIADCZENIE ALIMENTACYJNE			
Liczba osób	11	11	6

Kwota świadczeń	53950	31850	14150
PRACA SOCJALNA			
Liczba rodzin	264	322	277
Liczba osób w rodzinach	10107	1137	10036

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2013 r. GOPS Korycin

O kilku lat gmina realizuje rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach którego udzielono pomocy w formie posiłku uczniom szkół z terenu gminy oraz gmin ościennych oraz w internatach i szkołach ponadgimnazjalnych. Z programu korzystały również osoby dorosłe, dzieci do 7 roku życia oraz młodzież w formie świadczeń pieniężnych na zakup żywności. Szczegółowy obraz realizacji programu w latach 2011 - 2013 przedstawiono poniżej.

Tabela nr 14. Liczba osób korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Rzeczywista liczba osób objętych programem	513	519	534
Liczba uczniów korzystających z posiłku w szkole	405	394	382
Liczba osób korzystających z świadczenia pieniężnego na zakup żywności	145	210	231

Źródło: Opracowanie własne GOPS

Problemy społeczne, z powodu których udzielana jest pomoc są wskazane w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej. Należy pamiętać, iż w jednej rodzinie może występować jednocześnie kilka problemów, w tym: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, itd. uprawniających do korzystania ze świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych).

W roku 2013 najwięcej świadczeniobiorców korzystało z pomocy z powodu ubóstwa - 128 i potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność - 87. Problem

długotrwałej choroby pojawił się na trzecim miejscu – 84 świadczeniobiorców, następnie problem bezrobocia – 53 świadczeniobiorców. Kolejnym problemem jest niepełnosprawność- 33 osoby.

Jeżeli chodzi o sytuację osób korzystających z pomocy społecznej w gminie to przedstawia się następująco:

Tab. 5 Powody przyznania pomocy w %

	2011	2012	2013
Ubóstwo	63,60	32,03	53,11
Bezrobocie	17,99	17,21	21,99
Niepełnosprawność	14,64	15,16	13,69
Długotrwała lub ciężka choroba	32,22	34,27	34,85
Bezradność	9,62	9,02	0,41
Alkoholizm	0,00	0,00	0,00
Narkomania	0,00	0,00	0,00
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37,66	31,15	36,10

Charakterystyka grup społecznie wrażliwych wg cech opisanych przy kryterium podmiotowym (na dzień dzisiejszy, wg danych z pomocy społecznej):

- Dzieci i młodzież poza opieką rodzicielską – 0
- Cudzoziemcy – 0
- Osoby bezrobotne – 60
- Ludzie starzy – 73
- Osoby niepełnosprawne – 43
- Rodziny niepełne – 24
- Rodziny wielodzietne – 82
- Osoby opuszczające zakłady karne – 0
- Ludzie bezdomni – 0

Kierunki działania

Dotychczasowe działania dotyczące polityki rozwoju w sferze społecznej zbyt mocno akcentowały aspekt ekonomiczny (zwłaszcza związany z rynkiem pracy). Zbyt małą wagę przywiązywano do uwarunkowań wynikających z zagrożeń funkcjonowania rodziny, uzależnień i innych obszarów społecznego wykluczenia.

Przy planowaniu działań strategicznych wskazane jest kładzenie większego akcentu na działania związane ze sferą społeczną, zwłaszcza w zakresie zagrożeń związanych z prawidłowym funkcjonowaniem rodzin mieszkańców naszego województwa oraz w zakresie zagrożenia ubóstwem i bezrobociem.

Konieczna jest kontynuacja działań zmierzających do profesjonalizacji kadr pomocy społecznej, w oparciu o system szkoleń i doradztwa specjalistycznego. Jego działanie przekłada się bezpośrednio na zwiększenie efektywności i jakości pracy pracowników.

Z uwagi na specyfikę pracy oraz złożoność i skalę problemów rodzin klientów pomocy społecznej, wskazane jest umożliwianie jednostkom pomocy społecznej pozyskiwanie optymalnego poziomu zatrudniania pracowników - zwłaszcza pracowników socjalnych i asystentów rodzin w zależności od występujących potrzeb. Dopiero dostosowane do możliwości obciążenie pracą gwarantuje kompleksowość działań na rzecz klientów.

Kolejnym elementem będącym uzupełnieniem i alternatywą dla działań zinstytucjonalizowanego systemu wsparcia jest rozwój wolontariatu oraz partnerstw lokalnych na rzecz przeciwdziałania wykluczenia społecznego. Dbanie o rozwój tego typu inicjatyw i zachęcanie do ich powstawania wpłynie pozytywnie na kształtowanie się postaw obywatelskich i zwiększy rolę środowiska lokalnego w proces wspierania jego potrzebujących członków.

2.3.2 Opieka nad dzieckiem

W Gminie Korycin funkcjonują placówki oświatowe publiczne. Gmina prowadzi 1 Przedszkole im. Jana Pawła II w Korycinie i trzy punkty przedszkolne oraz Zespół Szkół w Korycinie, w tym Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego i Gimnazjum im. Solidarności .

Praca szkół wspomagana jest przez Bibliotekę Publiczną oraz Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie. Wszystkie placówki współpracują z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i organizacjami pozarządowymi.

Placówki te prowadzą dożywianie uczniów oraz przyłączają się do ogólnopolskich kampanii na rzecz wspierania dzieci.

Szkoły starają się dostrzegać i organizować wszelkie formy pomocy, jak:

- zapewnienie opieki podczas pobytu dzieci i młodzieży w szkole,
- dostosowanie godzin pracy szkoły do potrzeb uczniów,
- zajęcia świetlicowe,
- opracowanie regulaminu dyżurów nauczycielskich,
- spotkania pedagoga oraz wychowawców z uczniami potrzebującymi pomocy (rozmowy indywidualne)
- pełen nadzór nad uczniami dojeżdżającymi,
- przeprowadzanie pogadarek dotyczących zachowania bezpieczeństwa podczas wsiadania i wysiadania z autobusu oraz prawidłowego korzystania z tych środków lokomocji.

Ogół szkół oferuje uczniom zajęcia dodatkowe, różnorodne tematycznie koła zainteresowań, szkolne koło sportowe, a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze, korekcyjno - kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne i gimnastykę korekcyjną. Ponadto szkoły korzystają z różnych programów z funduszy europejskich oraz z budżetu państwa.

W roku 2013 zgodnie z informacjami statystycznymi Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej w Korycinie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa skorzystało ogółem 87 rodzin. Natomiast z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego skorzystała ogółem 1 rodzina, w tym 1 rodzina niepełna. Liczba rodzin z dziećmi wymagających wsparcia systematycznie wzrasta. Wzrasta też liczba dzieci zagrożonych odbiorem od rodziców biologicznych i umieszczeniem w pieczy zastępczej na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Obszary problemowe:

2.3.3 Problemy osób starszych

Proces starzenia się społeczeństwa jest zróżnicowany geograficznie.

Z danych demograficznych wynika, że kolejnym problemem, któremu sprostać będzie musiało lokalne społeczeństwo jest ciągle powiększający się procent ludzi w wieku emerytalnym w stosunku do ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. W związku z tym pojawiają się problemy organizacji czasu dla tych osób, prowadzeniu gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych itp.

Rosnąca potrzeba zapewnienia opieki osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym stanowi poważne wyzwanie organizatorom pomocy społecznej na przyszłe lata. Wskazana jest promocja zdrowia w zakresie utrzymania sprawności fizycznej i psychicznej oraz edukacja w kierunku wzajemnego wsparcia w rodzinie pomiędzy rodzicami i dziećmi, co wynika przede wszystkim z norm moralnych. Konieczne jest wspieranie rodziny w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową. Ważny jest rozwój inicjatyw lokalnych kierowanych do różnych grup społecznych, wspieranie lokalnych grup, tworzenie nowych organizacji społecznych działających na rzecz konkretnych potrzeb i środowisk.

Aktualnie pojawia się potrzeba zapewnienia opieki osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym stanowi poważne wyzwanie organizatorom pomocy społecznej na przyszłe lata. Wskazana jest promocja zdrowia w zakresie utrzymania sprawności fizycznej i psychicznej oraz edukacja w kierunku wzajemnego wsparcia w rodzinie pomiędzy rodzicami i dziećmi, co wynika przede wszystkim z norm moralnych. Konieczne jest wspieranie rodziny w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną, psychologiczną, finansową i rzeczową. Ważny jest rozwój inicjatyw lokalnych kierowanych do różnych grup społecznych, wspieranie lokalnych grup, tworzenie nowych organizacji społecznych działających na rzecz konkretnych potrzeb i środowisk.

2.3.4 Bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce stopa bezrobocia w powiecie sokólskim na przestrzeni lat 2011 – 2013 przedstawia się następująco:

Tabela nr 7. Stopa bezrobocia w gminie Korycin w latach 2011-2013

Rok	2011	2012	2013
Stopa bezrobocia	5,11%	5,20%	6,07%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokółce

Bezrobocie charakteryzuje się niekorzystną strukturą, na którą składa się utrzymujący się wysoki udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi, związany ze specyfiką powiatu sokólskiego oraz strukturą zatrudnienia w powiecie - mniejsza liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na wsi, stosunkowo mała mobilność, niski poziom kwalifikacji, a często brak motywacji do pracy wśród mieszkańców wsi nadają bezrobociu wiejskiemu charakter długookresowy. Problemem jest również bezrobocie ukryte.

Tabela nr 8. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Korycin

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych
2011	110	44	1
2012	112	51	1
2013	129	51	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokółce

Liczba osób bezrobotnych wzrasta od 2011 r. W 2013 r. liczba bezrobotnych na terenie gminy Korycin osiągnęła liczbę 129 i **stanowiła 6,6 %** osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu sokólskiego. Oznacza to, że sytuacja rejestrowanego bezrobocia na terenie gminy nie jest problemem w skali powiatu, jednak jest trudnością osób zamieszkujących gminę.

Tabela nr 9. Liczba osób bezrobotnych w przedziałach wiekowych

Rok	Przedział wiekowy					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60 i więcej
2011	24	31	23	16	10	6
2012	30	37	18	12	7	8
2013	32	40	21	15	6	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokółce

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby młode. To bardzo ważna i wymagająca pracy na poziomie lokalnym społeczność, która w niedługiej przyszłości tworzyć będzie gminę. Aby młodzież nie opuszczała gminy należy zadbać o współpracę

międzyinstytucjonalną w celu minimalizowania skutków i szukania rozwiązań integracji młodych osób bezrobotnych z lokalnym rynkiem pracy.

Tabela nr 10. Wykształcenie osób bezrobotnych na terenie Gminy Korycin

Rok	Wykształcenie				
	wyższe	policealne i średnie	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
2011	10	31	11	29	29
2012	10	32	10	21	33
2013	11	36	11	33	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokółce

Jak wynika z powyższej tabeli, wśród zarejestrowanych bezrobotnych zwiększa się liczba osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, jak również z wykształceniem wyższym. Brak aktywności zawodowej jest groźnym zjawiskiem społecznym. Stawiane przez pracodawców wysokie wymagania powodują, że wielu bezrobotnych nie jest w stanie im sprostać. Z drugiej strony osoby wykształcone mogą mieć wygórowane wymagania odnośnie pensji i środowiska pracy. Jedną z barier w znalezieniu zatrudnienia wśród młodych bezrobotnych jest niski poziom wykształcenia i brak aspiracji do dalszego kształcenia.

Bezrobocie nie jest sytuacją utraty możliwości. Chociaż dla jednych jest doświadczeniem traumatyzującym i demobilizującym, to dla innych jest wyzwaniem rozwojowym, skłaniającym do podejmowania działań i szukania nowych rozwiązań. Niewątpliwie jednak osoby bezrobotne są narażone na doświadczanie wielu napięć i silnych stresorów, które wymagają od nich zastosowania strategii radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

2.3.5 Niepełnosprawność

Sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych jest uwarunkowana szeregiem specyficznych ograniczeń wynikających z określonych dysfunkcji organizmu. Skutkuje to również tym, że osobom niepełnosprawnym relatywnie trudniej jest borykać się z różnymi obiektywnymi trudnościami będącymi doświadczeniem praktycznie wszystkich ludzi.

W efekcie poszczególne aspekty życia w różny sposób i w różnym stopniu mogą odbiegać od sytuacji pozostałych osób (tj. nie dotkniętych jakąkolwiek niepełnosprawnością). Wymagają jednocześnie, co jest stwierdzeniem dość oczywistym, znacznie więcej wsparcia ze strony otoczenia oraz wyspecjalizowanych instytucji pomocy społecznej.

Gmina nie posiada gminnego programu wsparcia osób niepełnosprawnych, bazuje natomiast w działaniach na Programie Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sokólskim na lata 2006-2015. Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2002. Według jego wyników w 2002 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła blisko 5,5 mln, w tym około 4,5 mln posiadało prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności, a 4,3 mln były to osoby w wieku 15 lat i więcej. Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego przez GUS liczba tych ostatnich od tego czasu systematycznie spadała i w 2008 roku wyniosła około 3,7 mln osób. Oznacza to, że 11,8% ludności w wieku 15 lat i więcej posiada prawne orzeczenie niepełnosprawności. W 2008 roku liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym wynosiła około 2,2 mln i stanowiła 9,3% ludności w tym wieku. Osoby niepełnosprawne stanowią około 10 procent społeczeństwa Unii Europejskiej. Oznacza to, że we wszystkich krajach Wspólnoty żyje około 37 milionów niepełnosprawnych Europejczyków.

Osoby niepełnosprawne w powiecie sokólskim

„Według danych zgromadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce za lata 2004/2005 i umieszczonych w dokumencie o nazwie Karta Powiatu 2004/2005, sporządzonego na zlecenie Pełnomocnika Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych, na terenie powiatu sokólskiego ogółem mieszka 73605 osób, w tym niepełnosprawnych 6844, co stanowi 9,30 %.

Tabela 1 Struktura demograficzna w aspekcie zjawiska niepełnosprawności na terenie Powiatu Sokólskiego (na dzień 31.12.2004r.)

L.p.	Struktura demograficzna w aspekcie zjawiska niepełnosprawności	Liczba
1.	<i>Ludność ogółem</i>	73 605
2.	w tym: osoby niepełnosprawne - ogółem	6 844

3.	w tym: - mężczyźni	3 337
4.	- kobiety	3 128
5.	- dzieci do lat 16	415
6.	<i>Osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej – ogółem</i>	6 482
7.	w tym: - ze znacznym stopniem niepełnosprawności	2 462
8.	- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	1 163
9.	- z lekkim stopniem niepełnosprawności	2 857

Źródło: Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Sokólskim na lata 2005 – 2015.

W powiecie sokólskim mieszka 73 605 osób:

- 36 426 mężczyzn, w tym 3337 niepełnosprawnych tj. 9,16%,
- 37 179 kobiet, w tym 3 128 niepełnosprawnych tj. 8,41 %,
- 14 207 dzieci w wieku do 16 lat, w tym niepełnosprawnych 415 tj. 2,92%.

Przytoczone powyżej dane wskazują, iż niepełnosprawność bardziej dotyka mężczyzn i w niewielkim procencie dzieci do lat 16.

Powyższe dane nie odzwierciedlają faktycznej liczby osób niepełnosprawnych, ponieważ zostały nadesłane z instytucji zapewniających osobom niepełnosprawnym różnego typu świadczenia, tj. KRUS, ZUS, Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce oraz gminne ośrodki pomocy społecznej. Nie można ustalić, w jakim zakresie osoby te pokrywają się, jako świadczeniobiorcy i interesanci więcej niż jednej spośród wymienionych instytucji.

W związku z powyższym, trudno jest ocenić, czy przytoczone wyżej dane są przeszacowane czy też zaniżone. Biorąc jednak pod uwagę wcześniejszy podział osób niepełnosprawnych można by się bardziej skłaniać do stwierdzenia, iż ich liczba, w tym dzieci jest zaniżona, gdyż nie było badań szacujących liczbę osób niepełnosprawnych biologicznie².

Większość osób niepełnosprawnych stanowiły osoby niepełnosprawne według statusu prawnego i biologicznego.

W kontekście dostępu osób niepełnosprawnych do różnych szczebli edukacji należy bez wątpienia zwrócić uwagę na podstawową barierę zidentyfikowaną przez respondentów, w postaci braku wiary osób niepełnosprawnych we własne siły

² <http://sp-sokolka.pbip.pl/?event=informacja&id=863>, Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Sokólskim na lata 2005 – 2015, Sokółka 2006, s. 7-8.

i możliwości. Niestety, negatywnie oddziałuje także brak zrozumienia potrzeb kształcenia ze strony osób z najbliższego otoczenia. Wśród pozostałych ograniczeń zwrócono uwagę na bariery techniczne, na niedopasowanie oferty do oczekiwań osób niepełnosprawnych (zwłaszcza w kontekście ich sytuacji na rynku pracy) oraz niedoinformowanie w zakresie możliwości doksztalcenia.

Sposobem na podniesienie poziomu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w systemie kształcenia jest szeroko rozumiane wsparcie, które powinno mieć postać stypendiów i pomocy w nauce. Istotne jest również szersze udostępnianie informacji na temat możliwości kształcenia. Wyraźnie akcentowaną przez respondentów potrzebą w zakresie dostępu do edukacji jest przy tym umożliwienie osobom niepełnosprawnym szerszego dostępu do różnego rodzaju szkoleń, kursów przygotowania zawodowego oraz staży dających szansę na zdobycie doświadczenia zawodowego i zaistnienie na rynku pracy.

Istotną kwestią jest sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Należy tu przede wszystkim podkreślić, że z roku na rok systematycznie rośnie liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne, jak również ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (z 2,9% w 2005 roku, do 6,3% udziału w 2011 roku). Ma to związek z postępującymi zjawiskami kryzysowymi w polskiej i europejskiej gospodarce.

Według danych udostępnionych przez Wojewódzki Urząd Pracy, różnice w natężeniu bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych są determinowane przestrzenią (Podstawowym źródłem informacji o wolnych miejscach pracy dla osób niepełnosprawnych są znajomi oraz pracownicy socjalni. Z przeprowadzonego badania wynika, że największe znaczenie w zakresie wsparcia udzielanego osobom niepełnosprawnym na rynku pracy przypisywane jest urzędowi pracy. Dużą rolę pod tym względem odgrywają także różnego typu instytucje pomocy społecznej. Zwraca natomiast uwagę niska skuteczność agencji zatrudnienia i firm HR-owych.

2.3.6 Rozwiązywanie problemów alkoholowych

Do najważniejszych, najbardziej spopularyzowanych uzależnień w regionie należy alkoholizm i narkomania. Przez lata wypracowane zostały różne metody przeciwdziałania i zwalczania obu tych zjawisk. W ostatnich latach natomiast zauważyć można rozpowszechnienie nowych form uzależnień takich jak: uzależnienie od internetu, uzależnienie od leków, dopalaczy, uzależnienie od hazardu, itd. Problemy alkoholowe są

rozwiązywane w gminie poprzez działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która mieści się przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

W ramach działalności GKRPA funkcjonuje Punkt Informacyjny, w którym dyżur pełni psycholog – terapeuta uzależnień. Podstawowe zadania Punktu Konsultacyjnego to:

- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia w zakładach lecznictwa odwykowego i kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informowanie o możliwościach uzyskania pomocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku przemocy domowej.

Jako najważniejsze potrzeby z zakresu ochrony zdrowia należy wskazać zwiększenie dostępności usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, organizacja wsparcia dla osób przewlekle chorych oraz integrację osób niepełnosprawnych. Niezbędna także jest profilaktyka i edukacja społeczna osób dorosłych, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia. Jako problem należy również uznać niewystarczającą ofertę terapeutyczną na poziomie powiatu dla osób uzależnionych.

2.3.7 Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo jest bardzo szeroko rozumianym pojęciem. Obejmuje poczucie bezpieczeństwa każdego obywatela, członków rodziny. Na potrzeby niniejszej strategii skupimy się na przeciwdziałaniu przemocy domowej jako zjawisku, które budzi relatywnie najwięcej emocji. Skala zjawiska przemocy w rodzinie jest jednak dość trudna do zdiagnozowania z uwagi na złożoność form, jakie przybiera, ale także przez postawę samych ofiar, które często z różnych przyczyn nie zgłaszają problemu odpowiednim służbom.

Na podstawie dostępnych źródeł informacji można stwierdzić, że sytuacja w województwie jest zbliżona do krajowej. Najczęściej doświadczano przemocy psychicznej, z kolei śladowe wartości przybrało zjawisko przemocy seksualnej (w województwie pomorskim doświadczenia w tym względzie zadeklarowały jedynie

kobiety). Liczba interwencji policyjnych w przypadku przemocy domowej na przestrzeni ostatniej dekady podlegała fluktuacjom – ich liczba w ostatnich latach jest wyraźnie wyższa.

Wzrosła także liczba wypełnianych Niebieskich Kart oraz liczba ofiar wśród osób małoletnich co jest bardzo niepokojące.

Trudno przy tym o jednoznaczne wytłumaczenie występowania poszczególnych form przemocy. Zarówno ofiarami, jak i sprawcami przemocy są najczęściej partnerzy życiowi (współmałżonkowie, konkubenci). Oczywiście w przypadku ofiar mówimy częściej o kobietach, co może to mieć związek z wciąż występującym modelem rodziny o silnie patriarchalnym charakterze. W kontekście zjawisk towarzyszących przemocy w rodzinie wyraźnie najczęściej wskazywano alkoholizm oraz biedę i konflikty rodzinne. Są to, w opinii respondentów swoiste stymulatory zachowań agresywnych, co wydaje się być dość stereotypową oceną zjawiska.

W ogólnopolskich badaniach TNS OBOP dla MPiPS (2010) spośród badanych mieszkańców województwa podlaskiego 33% deklaruje, iż **doświadczalo przemocy** (w Polsce, ogółem: 34%);

W gminie Korycin Uchwałą Nr VI/30/11 Rady Gminy Korycin z dnia 30 marca 2011r roku przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2018. Zarządzeniem Nr 29/2011 Wójta Gminy Korycin. powołano Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin, który realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Jak wynika z danych Zespołu Interdyscyplinarnego liczba założonych Niebieskich Kart (zgodnie z procedurą Niebieskie Karty) w 2012 roku wyniosła 11, zaś w 2013 roku zostało założonych 12 kart, zakończono 6 procedur.

Problematyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ściśle związana z zadaniami stojącymi przed pomocą społeczną. Ośrodki pomocy społecznej są organizatorami działań zespołów interdyscyplinarnych, a pracownicy socjalni stanowią podstawę składów grup roboczych. Działanie w tym obszarze jest szczególnie utrudnione z uwagi na ogólne obciążenie zadaniami i narastanie ilości problemów społecznych do rozwiązania sprzężonych z ryzykiem występowania przemocy w rodzinie. Zasoby pomocy społecznej (instytucjonalne, kadrowe, programowe) istnieją, w szczególności w dużych ośrodkach miejskich, wymagają jednak stałego uzupełniania i rozwijania. Bardzo istotne jest zatrudnienie odpowiedniej liczby specjalistów, którzy wesprą ofiary przemocy i będą skutecznie pomagać.

3. Najważniejsze problemy społeczne na terenie gminy

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

Klientami ośrodka są głównie osoby długotrwale chore i rodziny wielodzietne.

W analizowanym okresie poza ubóstwem, potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność w roku 2011 i w 2013 plasowała się na pierwszej pozycji, natomiast w roku 2012 na drugiej. W roku 2012 na pierwszą pozycję wysunęła się długotrwała choroba.

Kolejnym powodem przyznawania pomocy przez GOPS jest bezrobocie.

Z danych GOPS wynika, że z tytułu bezrobocia jako powodu przyznania pomocy korzysta 53 rodziny, co daje trzecie miejsce na liście powodów przyznania pomocy. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej z pomocy społecznej korzysta aż 188 rodzin z dziećmi, z czego najwięcej rodzin jest z dwójką dzieci, następnie z jednym i trójką dzieci. Dużo jest rodzin niepełnych, bo aż 17, w tym 3 rodziny wielodzietne. Jednak największym problemem na terenie gminy jest zła sytuacja finansowa jej mieszkańców, ponieważ aż ok. 60% wszystkich osób korzystających z wszelkiego rodzaju świadczeń z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Korycinie to osoby, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, które wynosi 542 zł dla osoby samotnej, a 456 zł dla osoby w rodzinie. Z powodu ubóstwa skorzystały w roku 2012 aż 152 rodziny.

3.1 Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest analiza SWOT. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją.

Analizowany obszar - osoby uzależnione

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. sport i rekreacja, 2. profilaktyka, 3. praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 4. dostęp do Klubów A/A i na terapię odwykową na terenie województwa,	<ol style="list-style-type: none"> 1. brak organizacji pozarządowych, które wspierają osoby uzależnione. 2. brak świetlic socjoterapeutycznych na terenie gminy.

5. stałe środki finansowe na działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, 6. zajęcia socjoterapeutyczne na terenie gminnych szkół, przedszkola 7. dobra współpraca z kościołem katolickim, 8. wsparcie finansowe na wypoczynek letni dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem 9. Punkt informacyjny w Korycinie	
--	--

Szanse:

- istnienie odpowiednich ośrodków leczenia uzależnień w województwie.

Zagrożenia :

- konieczność dobrowolnych deklaracji leczenia

Analizowany obszar - Rodzina

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Potencjał jednostek pomocy społecznej i instytucji współdziałających w zakresie pomocy osobom i rodzinom zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych. 3. Interdyscyplinarność działań. 4. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych (, świetlica szkolna, świetlice wiejskie, punkty przedszkolne). 5. Bardzo dobra sieć placówek oświatowych różnego rodzaju. 6. Dobra infrastruktura rekreacyjno – sportowa. 7. Wystarczająca ilość imprez. 8. Podtrzymywana tradycja lokalna. 9. Dobra praca bibliotek (szkolna, publiczna). 10. wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i nieformalnych grup działających dla dzieci i młodzieży. 11. Pozyskiwanie środków pozarządowych na działalność na rzecz dzieci i młodzieży. 12. Dobrze wykwalifikowana kadra pedagogiczna. 13. Dobra koordynacja działań podmiotów	1. Niedostateczna ilość środków finansowych. 2. Nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników. 3. Niedostateczna liczba specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz rodziną. 4. Niedostateczna ilość kadry, mała ilość dzielnicowych 5. Zbyt mało instytucji samopomocowych 6. Brak ośrodka wsparcia dziennego 7. Niedostateczna liczba rodzin zastępczych zawodowych, Rodzinnych Domów Dziecka. 8. Niedostateczna oferta dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych, zbyt wczesne usamodzielniane bez perspektyw 9. Ograniczona możliwość wpływu na rodziny biologiczne, którym odebrano dzieci. 10. Brak możliwości odizolowania osoby agresywnej od pozostałych członków rodziny.

pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.	11. Deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek. 12. Brak budownictwa socjalnego.
--	--

Szanse:

- budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- coraz większa aktywność społeczeństwa w podejmowaniu działalności gospodarczej i samozatrudnienia,
- budowanie lokalnych systemów wsparcia dla dzieci opuszczających różne formy pieczy zastępczej,
- wprowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”,
- możliwość pozyskiwania środków z UE na zadania pomocy społecznej,
- zainteresowanie zjawiskiem przemocy w rodzinie lokalnej telewizji, prasy i radia,
- akceptacja społeczeństwa dla działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Zagrożenia :

- ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej,
- zagrożenie bezdomnością osób i rodzin o niskich dochodach,
- wysokie koszty zatrudniania pracowników,
- system prawny pomocy społecznej sprzyjający kształtowaniu pasywnych postaw wobec poszukiwania pracy,
- rozwój szarej strefy zatrudnienia,
- przewidywany wzrost świadczeniobiorców pomocy społecznej (brak czasu na indywidualną pracę z rodziną, na kompleksowe podejście do rodziny),
- potencjalny wzrost klientów korzystających ze świadczeń z powodu bezdomności, alkoholizmu, narkomani,
- brak gwarancji bezpieczeństwa dla osób doświadczających przemocy,
- częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie,
- niewystarczająca oferta wspólnych szkoleń dla pracowników pomocy społecznej, policji, kuratorów, oświaty, organizacji pozarządowych.

Analizowany obszar - Bezrobocie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. niskie bezrobocie na terenie gminy, 2. istniejące miejsca pracy dla mieszkańców gminy na jej terenie, 3. lokalizacja blisko Białegostoku (atrakcyjność inwestycyjna gminy), 4. preferencyjne warunki dla powstawania i działalności nowych przedsiębiorstw, 5. dobra współpraca między przedsiębiorcami a gminą, 6. bliskość Białegostoku – napływ turystów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. niski poziom wykształcenia długotrwale bezrobotnych, 2. występowanie bezrobocia dziedzicznego, 3. brak rynku zbytu towarów wyprodukowanych przez rolników, 4. mała liczba ofert pracy, 5. brak kwater agroturystycznych, 6. brak transportu zbiorowego do miasta powiatowego

Szanse: spadek bezrobocia w gminie.

Zagrożenia: słabe wykorzystanie rolnictwa.

Obszar analizowany - Ludzie starsi

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. organizowanie imprez integracyjnych, 2. dobry dostęp do lekarza pierwszego kontaktu, 3. istnienie pomocy sąsiedzkiej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. słaby dostęp do lekarzy specjalistów , 2. ograniczony dostęp do rehabilitacji.

Szanse : możliwość organizowania festynów, imprez dla seniorów.

Zagrożenia: starzejąca się populacja.

Obszar analizowany – Niepełnosprawność

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. istnienie organizacji pozarządowych, 2. dobra współpraca organizacji z samorządem terytorialnym, 3. istnienie oferty sportowo – rekreacyjnej, 4. dobry dostęp do lekarza pierwszego kontaktu, 5. możliwość dofinansowania do zakupu leków, sprzętu rehabilitacyjnego, wczasów rehabilitacyjnych itp. 6. dobry dostęp dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji , 7. specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 8. wzrost świadomości osób 	<ol style="list-style-type: none"> 1. brak dostatecznej bazy dla usług rehabilitacyjnych, 2. brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 3. Brak możliwości przewozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do szkół

niepełnosprawnych i ich rodzin.	
---------------------------------	--

Szanse : dostęp młodzieży niepełnosprawnej do szkolnictwa.

Zagrożenia: brak ofert pracy dla niepełnosprawnych osób.

Analizowany obszar - Przemoc

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. istnienie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy, 2. praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, 3. profilaktyka (pogadanki i przedstawienia w szkołach), 4. wysoki poziom bezpieczeństwa w gminie, 5. dobra dostępność do służb działających na rzecz osób pokrzywdzonych.	1. słaby dostęp do specjalistów szczególnie psychologa. 2. brak transportu zbiorowego do miasta powiatowego

Szanse: realizacja zadań wynikających z przyjętego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zagrożenia: wzrost zachowań agresywnych wśród młodzieży.

4. Podsumowanie

Problemy społeczne, jakie występują w Gminie Korycin , zostały zdiagnozowane przez zespół powołany ds. opracowania strategii na podstawie sprawozdawczości z realizacji zadań gminy, analizy ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców, analizy mocnych i słabych stron oraz dyskusji i spotkań tematycznych na ww. temat.

Podsumowując zebrane dane wyłoniono 4 najważniejsze obszary zjawisk z danych statystycznych i sprawozdawczości GOPS , które wymagają podjęcia działań tj.:

- ubóstwo rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba
- niepełnosprawność,
- bezrobocie,
- potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność.

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Korycin – cele, działania i harmonogram realizacji strategii

5.1 Część programowa

Misja: Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy. Zapewnienie mieszkańcom wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Obszar: Ubóstwo

Cel główny: Dalszy rozwój systemu zaspokajania podstawowych potrzeb rodziny

Cele szczegółowe: Ograniczenie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom najuboższym.

Zadanie 1: Udzielanie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródła finansowania: środki własne gminy, środki na zadania zlecone, środki UE

Wskaźnik: liczba osób objętych wsparciem (zgodnie ze sprawozdaniem) x 1 w roku

Realizator: GOPS

Zadanie 2: Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb: dożywianie, wyprawki szkolne, stypendia, zasiłki szkolne

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródła finansowania: środki własne gminy, środki na zadania zlecone, środki UE

Wskaźnik: liczba osób objętych wsparciem (zgodnie ze sprawozdaniem)

Realizator: GOPS , UG

Zadanie 3: Realizacja pracy socjalnej

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródła finansowania: środki własne gminy, środki UE

Wskaźnik: liczba rodzin objętych pracą socjalną

PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej

Obszar: Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Cel główny: Zapewnienie pełnego udziału w życiu społecznym osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych.

Cele szczegółowe: Lepsze warunki i jakość życia osób niepełnosprawnych

Zadanie 1: Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy z PCPR, PFRON, PUP i inne.

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródła finansowania: bez kosztów

Wskaźnik: 100% osób zainteresowanych

Realizator: GOPS

Zadanie 2: Organizacja imprez kulturowo – sportowych dla osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych

Czas realizacji: 2014 - 2020

Źródło finansowania: środki własne gminy, środki pozyskane z PFRON, Stowarzyszenia

Wskaźnik: liczba imprez

Realizator: UG , GOKSiT, GOPS, Stowarzyszenia

Zadanie 3: Udzielanie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródła finansowania: środki własne i zlecone

Wskaźnik: liczba osób niepełnosprawnych objęta pomocą

Realizator: GOPS

Cele szczegółowe: Promocja bezpiecznego i zdrowego stylu życia (, profilaktyczne badania)

Zadanie 1: Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2015

Czas realizacji: 2014 – 2015

Źródła finansowania: środki własne gminy

Wskaźnik: 1 program

Realizator: UG, GOPS

Zadanie 2: Aktywizacja osób niepełnosprawnych

Kierowanie do ŚDS i WTZ

Czas realizacji: 2014 - 2020

Źródło finansowania: środki zlecone z budżetu państwa, środki własne

Wskaźnik: liczba uczestników z gminy

Realizator: GOPS

PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego.

UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej

Obszar : Wsparcie rodziny

Cel główny: Wzmocnienie podstawowych funkcji rodziny

Cele szczegółowe: Efektywny system wspierania rodziny i dziecka

Zadanie 1: Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez udział w szkoleniach, spotkaniach, prelekcjach

Czas realizacji: 2014 - 2020

Źródło finansowania: środki własne realizatorów, środki UE

Wskaźnik: liczba zorganizowanych spotkań

Realizator: szkoły, GOPS, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, parafie.

Zadanie 2: Zatrudnienie asystenta rodziny

Czas realizacji: 2015 – 2020

Źródło finansowania: środki własne gminy, środki MPiPS

Wskaźnik: liczba zatrudnionych asystentów – 1 / w razie potrzeby/

Realizator: GOPS

Zadanie 3: Zwiększenie dostępności do porad psychologicznych

Czas realizacji: 2015 – 2020

Źródło finansowania: środki własne gminy

Wskaźnik: liczba zatrudnionych psychologów – 1

Realizator: GOPS

Cel szczegółowy: Wzmacnianie środowiskowych form aktywizacji społecznej dzieci i młodzieży (profilaktyka wykluczenia społecznego)

Zadanie 1: Rozszerzenie zajęć pozalekcyjnych

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania: środki własne gminy, środki z funduszu alkoholowego

Wskaźnik: liczba inicjatyw

Realizator: szkoły, GKRPA

Zadanie 2: Zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania: środki własne gminy, środki z funduszu alkoholowego, środki Kuratorium Oświaty

Wskaźnik: liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku

Realizator: szkoły, GKRPA, GOKSiT

Cele szczegółowe: Zmniejszona skala występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy

Wskaźnik: liczba działań podjętych przez Zespół Interdyscyplinarny

Realizator: Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin

Zadanie 2: Podejmowanie skutecznych interwencji

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy

Wskaźnik: liczba założonych NK, Liczba spotkań grupy roboczej, liczba zakończonych procedur

Realizator: członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Korycin i grup roboczych, instytucje działające w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.

Cele szczegółowe: Skuteczna profilaktyka i zminimalizowane negatywne skutki uzależnień.

Zadanie 1: Wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw i umiejętności społecznych ważnych dla zdrowia i trzeźwości.

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy, środki GKRPA

Wskaźnik: liczba działań podjętych przez GKRPA

Realizator: GKRPA, Szkoły, GOPS, Policja,

Zadanie 2: Zwiększenie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin borykających się z problemem uzależnienia.

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy, środki GKRPA

Wskaźnik: liczba zatrudnionych specjalistów

Realizator: GKRPA, Szkoły, GOPS, Policja

Zadanie 3: Zmniejszenie skali degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy, środki GKRPA

Wskaźnik: liczba osób uzależnionych skierowanych na leczenie

Realizator: GKRPA, Szkoły, GOPS, Policja

PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego,

UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej

Obszar: Bezrobocie

Cel główny: Ograniczenie bezrobocia

Cele szczegółowe: Promocja zatrudnienia i zapobiegania zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną

Zadanie 1: Doradztwo zawodowe dla uczniów gimnazjum

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy, środki zewnętrzne

Wskaźnik: liczba uczniów korzystających z doradztwa zawodowego

Realizator: Gimnazjum przy współpracy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i szkół ponadgimnazjalnych

Zadanie 2: Kształtowanie świadomości uczniów o roli edukacji w życiu młodego człowieka

Czas realizacji: 2014 – 2020

Źródło finansowania - środki własne gminy, środki zewnętrzne

Wskaźnik: liczba działań, liczba uczniów biorących udział w działaniach

Realizator: Szkoły ponadgimnazjalnej przy współpracy GOPS w Korycinie

5.2. Źródło finansowania

Do podstawowych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych należy zaliczyć:

- środki zlecone budżetu państwa,
- środki własne z budżetu gminy,
- środki z powiatu,

- środki unijne,
- środki organizacji pozarządowych.

5.3 System realizacji

Zasadniczymi narzędziami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą gminne programy w szczególności dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy i współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kolejnym z elementów realizacyjnych Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pomimo pewnej demarkacji zakresów będą powiatowe programy strategiczne oraz regionalne programy.

5.4 System monitoringu i ewaluacji

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem wyznaczającym ogólne kierunki działań na terenie Gminy Korycin na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców. Realizacja strategii jest uzależniona od wielu czynników, z których za najważniejsze uznaje się:

- sytuację finansową samorządu lokalnego,
- stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych oraz organizacji ,
- aktywność mieszkańców Gminy.

Założono, że Strategia będzie realizowana do 2020 r., co nie oznacza, że jest ona dokumentem zamkniętym. Poszczególne przedsięwzięcia w ramach strategii będą monitorowane przez realizatorów oraz zespół ds. monitorowania strategii. Zadaniem zespołu będzie obserwowanie sposobu realizacji strategii oraz korygowanie jej zapisów do zmieniających się warunków i wymogów.

Ewaluacja będzie dokonywana raz w roku, a jej wyniki zostaną przedłożone Wójtowi Gminy Korycin.